

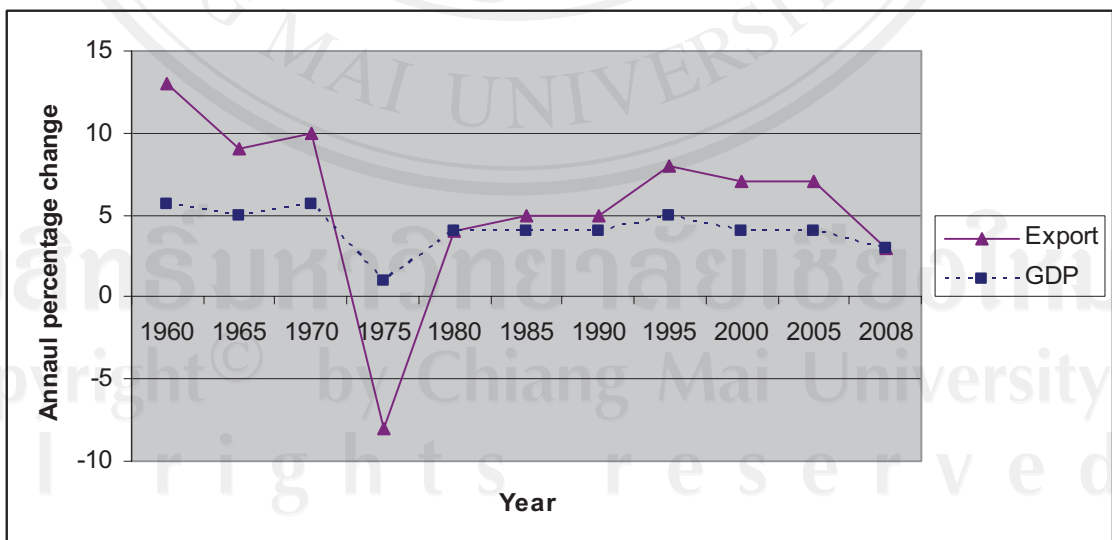
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ประเทศต่างๆ ในฐานะเป็นสถาบันทางสังคมของโลก ย่อมมีการติดต่อเชื่อมโยงกันหลากหลายรูปแบบทั้งทาง สังคม การเมืองและเศรษฐกิจ โดยแต่ละประเทศต่างก็ต้องการที่จะพัฒนาประเทศของตนให้เป็นผู้นำทางด้านต่างๆ รวมไปถึงการพัฒนาเพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ ในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ เป็นที่รู้กันดีว่า การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจเป็นกระบวนการที่ยุ่ยากซับซ้อน เพราะขึ้นอยู่กับตัวแปรที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ต้นทุนทั้งทางกายภาพและมนุษย์, การค้า, ราคาสินค้า, นโยบายทางการเมือง, รายได้ และองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญและถูกนำมาใช้เป็นตัวผลักดันให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นั่นก็คือนโยบายส่งเสริมการส่งออก (World Bank, 1987)

รูปที่ 1.1 แสดงการส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของโลก ปี ค.ศ. 1960 - 2008

ที่มา : World Bank 2009

จากรูปที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบกัน โดยรวมแล้วการเจริญเติบโตของการส่งออก มีปริมาณมากกว่าการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของโลก และจะเห็นได้ว่าการเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของโลกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกของโลกที่เพิ่มขึ้นและลดลง นั่นย่อมแสดงว่าการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการส่งออกนั่นเอง

จากความสัมพันธ์ของการส่งออกและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีนักเศรษฐศาสตร์ ให้ความสำคัญกับทฤษฎีการส่งออกนำมาซึ่งการเจริญเติบโต หรือ Export-led growth hypothesis (ELGH) ซึ่งมีการศึกษามากกว่า 2 ศตวรรษ โดยเริ่มจากข้อสมมติฐาน ของสำนักนีโอคลาสสิก Adam Smith กล่าวว่า “การเจริญเติบโตของประเทศต่างๆ ไม่ได้มาจากการเพิ่มขึ้นของแรงงานและทุนในเศรษฐกิจเท่านั้น หากยังมาจากการขยายตัวเพิ่มขึ้นของการส่งออกด้วย และการส่งออกยังถือได้ว่าเป็นพลังงานที่สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” โดยได้มีงานวิจัยสนับสนุนทั้งของ Ricardo, Torrens, James Mill and John Stuart Mill ในศตวรรษที่ 19 (Emilio J. Medina, 2000) นอกจากนี้ยังมี Feder (1982) ที่เห็นด้วยกับสมมติฐานนี้โดยให้เหตุผลว่า ภาคการส่งออกนั้น นอกจากจะทำให้ผลผลิตในประเทศมีมากขึ้นแล้ว ยังทำให้เกิดผลกระทบทางภายนอกต่างๆ มากมาย อาทิ ทำให้เกิดการจัดการจัดการทรัพยากรใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น (เขมิกา ฤกษ์วันเพ็ญ, 2547)

จากความแพร่หลายของทฤษฎีนี้เองได้มีการนำมาปรับใช้กับประเทศกำลังพัฒนา โดยถูกนำมาใช้เป็นนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ นั่นคือ นโยบายการส่งเสริมที่มุ่งเน้นการส่งออก และด้วยนโยบายมุ่งเน้นการส่งออกนี้เอง จึงเป็นแรงผลักดันทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศจัดตั้งเป็นองค์กรระหว่างประเทศขึ้น มีการมุ่งเน้นกลยุทธ์การค้าแบบเสรีเพื่อรองรับการส่งออกระหว่างกลุ่มประเทศมากยิ่งขึ้น (Emilio J. Medina, 2000) ซึ่งนโยบายมุ่งเน้นการส่งออกนี้ นอกจากจะช่วยให้เกิดความสมดุลในส่วนการค้าระหว่างประเทศแล้ว ยังช่วยให้เศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้นเติบโตได้อีกด้วย

กลุ่มประเทศที่มีความน่าสนใจ และมีการร่วมมือกันในการที่จะพัฒนาประเทศ นั่นคือโครงการ The Greater Mekong Sub-Region (GMS) หรือที่เรียกว่า กรอบความร่วมมือในอนุภาคน้ำโขง โดยเป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนาน) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 มีธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลัก กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่รวมกันประมาณ 2 ล้าน 3 แสน ตารางกิโลเมตร หรือประมาณเท่าพื้นที่ของยุโรปตะวันตก มีประชากรประมาณ 250 ล้านคน และอุดมสมบูรณ์ ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางใน

การเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นตลาดที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การทำการค้า โดยการรวมตัวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม การเกษตร และบริการ สนับสนุนการจ้างงาน และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถรวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก (Asian Development Bank, 2009)

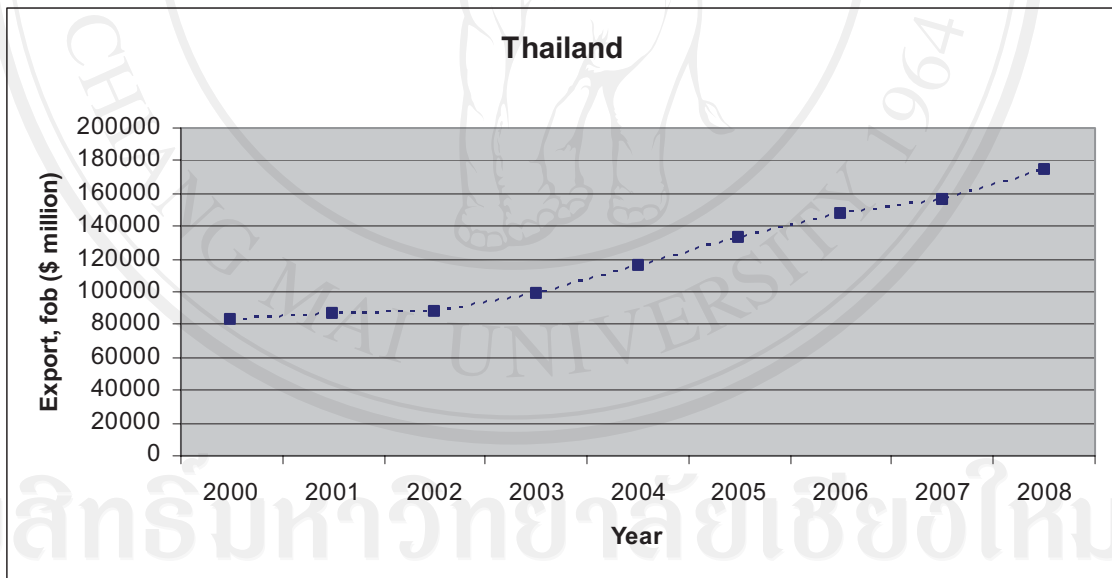
เศรษฐกิจของกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) มีการพัฒนาและเจริญเติบโตมากขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ในหลายประเทศเริ่มย้ายการวางแผนเศรษฐกิจจากส่วนกลางมาเป็นการทำงานของระบบเศรษฐกิจโดยกลไกตลาด ทำให้มีเสรีทางการค้ามากกว่าในอดีต โดยเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศนี้ นั่นก็คือ การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านการส่งออก การเพิ่มขึ้นของการค้าในกลุ่มประเทศ GMS แสดงได้จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกสินค้าที่เพิ่มขึ้น จากรายงานของ ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ปี 2009 พบว่า ตัวเลขการส่งออกของ กลุ่ม GMS ทั้ง 6 ประเทศ เพิ่มขึ้นจาก 37 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 1992 เป็น 154 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2008 หรือ จากอัตราเฉลี่ยต่อปี 11.6% เพิ่มขึ้น 8.4% ของการส่งออกทั่วโลก (Asian Development Bank, 2009) เนื่องจากกลุ่มประเทศ GMS เป็นประเทศที่มีภาคเกษตรกรรม และทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังต้นทุนแรงงานที่ต่ำ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันให้เกิดการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกได้มากยิ่งขึ้น

ประเทศไทย เป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขง ที่ได้เริ่มบุกเบิกงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมาอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 โดยรัฐได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นมาเป็นระยะๆ เพื่อใช้เป็นกรอบนำในการระดมและจัดสรรทรัพยากรเศรษฐกิจ กำลังเงิน กำลังคน และระบบงานของรัฐมาทำการบูรณะ ขยายกิจกรรมขึ้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างระบบการผลิต การจำหน่าย และความเป็นอยู่ของประชาชนจนทำให้ประเทศสามารถก้าวเข้ามาสู่สังคมเศรษฐกิจที่มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยลำดับ ทั้งนี้ก็เป็นที่ประจักษ์และยอมรับกันโดยทั่วไปในหมู่สถาบันเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศว่า เศรษฐกิจไทยได้ประสบผลสำเร็จในการขยายและกระจายฐานกำลังผลิตแทบทุกสาขาไปอย่างกว้างขวางตลอดทั้งได้เร่งการส่งออกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้จากการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงได้ปรับแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ “แนวใหม่” ซึ่งแตกต่างไปจากแผน ฉบับที่แล้วๆ มา โดยเน้น “การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ” พร้อมกับ “การมุ่งขยายอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจ” ทั้งนี้เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจและ

การผลิตภายในประเทศสามารถปรับตัวรับกับสถานการณ์ของโลกในอนาคต โดยเน้นการ “เพิ่มประสิทธิภาพเศรษฐกิจและการเพิ่มผลผลิต” เป็นหลัก ขณะเดียวกัน จำเป็นที่จะต้องเร่งการผลิตเพื่อส่งออกหารายได้เข้าประเทศให้มากขึ้น

การส่งออกสินค้าถือเป็นเครื่องยนต์ใหญ่สุดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เพราะมีส่วนในรูป Real terms สูงถึงร้อยละ 59 ของ GDP และมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากรูปแสดงการส่งออกของไทยไปยังตลาดโลก รูปที่ 1.2 ซึ่งปัจจุบันไทยมีส่วนการส่งออกไปยัง 14 ประเทศคู่ค้าหลักถึงร้อยละ 79.8 ของมูลค่าการส่งออกรวมในปี 2551 โดยไทยส่งออกไปยังประเทศกลุ่ม G3 (สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น) ด้วยสัดส่วนร้อยละ 34.7 หรือมากกว่า 1 ใน 3 ของมูลค่าการส่งออกรวมในช่วงสิบเดือนแรกของปี 2551 (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2552)

รูปที่ 1.2 แสดงการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 - 2008

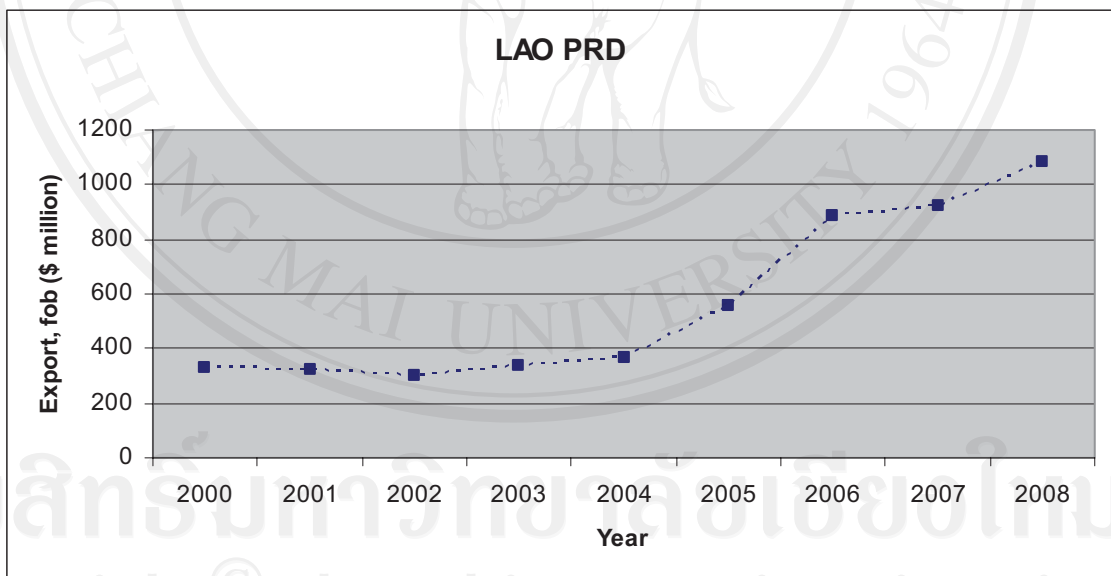

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เริ่มปฏิรูปจากระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมสู่ระบบเศรษฐกิจเสรีแบบกลไกตลาด ตามนโยบาย “จินตนาการใหม่” โดยอาจแบ่งการการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสปป.ลาว แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ จากระบบการปลดปล่อยมาเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (ปี 2518 – 2528) และ จากระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมาเป็นเศรษฐกิจระบบตลาด

(ปี 2529 – ปัจจุบัน) ด้วยการนำใช้นโยบาย “จินตนาการใหม่” (NEM : Now Economic Mechanism) โดยมีการผลิตเพื่อส่งออกทั้งทางภาคการเกษตร ประกอบด้วยผลผลิตที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยางพารา ไม้และไม้แปรรูป กาแฟ โค กระบือ และยาสูบ ภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ไฟฟ้าพลังน้ำ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อส่งออกไปยังสหภาพยุโรป และอเมริกา โลหะทองแดง ทองคำ ปูนซีเมนต์ สุราและเครื่องดื่ม ภาพรวมเศรษฐกิจลาวในปี 2550 ที่ผ่านมานั้น ลาวได้ดุลการค้าเป็นครั้งแรกในระยะหลายปีที่ผ่านมา โดยลาวส่งออก 925 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นำเข้า 916 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้ดุลร้อยละ 0.04 ทั้งนี้ สินค้าส่งออกที่ทำรายได้มากที่สุด คือ แร่ อันประกอบด้วยทองคำและทองแดง โดยมีมูลค่า 509 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย มูลค่า 143 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ กระแสไฟฟ้า มูลค่า 74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ สินค้าเกษตร เช่น กาแฟ ข้าวโพด ข้าว เป็นต้น มูลค่า 70 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

รูปที่ 1.3 แสดงการส่งออกสินค้าของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 - 2008

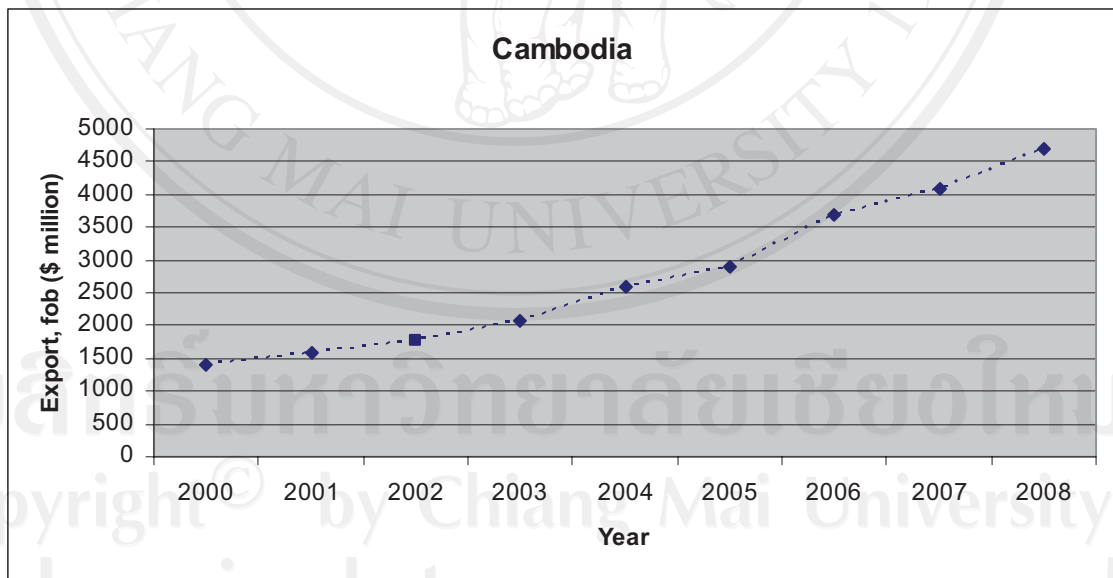

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

ประเทศกัมพูชายังถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศด้อยพัฒนา ที่มีความยากจนมากประเทศหนึ่ง ดังนั้น รัฐบาลกัมพูชาจึงให้ความสำคัญอย่างสูงสุดต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อมุ่งขจัดความยากจน อีกทั้งยังมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทให้ดีขึ้น จึงได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจไว้ 8

ประการ ได้แก่ การฟื้นฟูระบบชลประทานเพื่อการเกษตร ,การพัฒนาการสื่อสารโทรคมนาคม, การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ, การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, การพัฒนาการท่องเที่ยว, การสำรวจและใช้ทรัพยากรแร่อย่างยั่งยืน, การพัฒนาการค้า และการสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยได้วางนโยบายการค้าเสรีไม่มีข้อกีดกันทางการค้า สามารถส่งออกโดยเสรียกเว้นรายการสินค้าที่กระทรวงพาณิชย์กัมพูชากำหนดให้ออกได้ ต้องมีเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจากกรมสิทธิประโยชน์กัมพูชา หรือเอกสารหนังสืออนุญาตส่งออกจากกรมการค้าต่างประเทศกัมพูชา ตลาดส่งออกสำคัญของกัมพูชา 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และแคนาดา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.3, 10.0, 4.6, 3.7 และ 3.1 ของการส่งออกรวมของกัมพูชา ตามลำดับ ทั้งนี้ สินค้าส่งออกสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า ผลิตภัณฑ์ปลา สิ่งทอ ไม้แปรรูป เป็นต้น จากสถิติการส่งออกจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาดังรูปที่ 1.4 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเศรษฐกิจจะมีการขยายตัว แต่ประชาชนชาวกัมพูชาก็ยังยากจนอยู่ โดยที่กัมพูชายังต้องพัฒนาประเทศในอีกหลายด้าน เช่น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การศึกษา และการเพิ่มทักษะให้แก่แรงงาน รวมถึงการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ (Asian Development Bank, 2009)

รูปที่ 1.4 แสดงการส่งออกสินค้าของประเทศกัมพูชาไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 - 2008

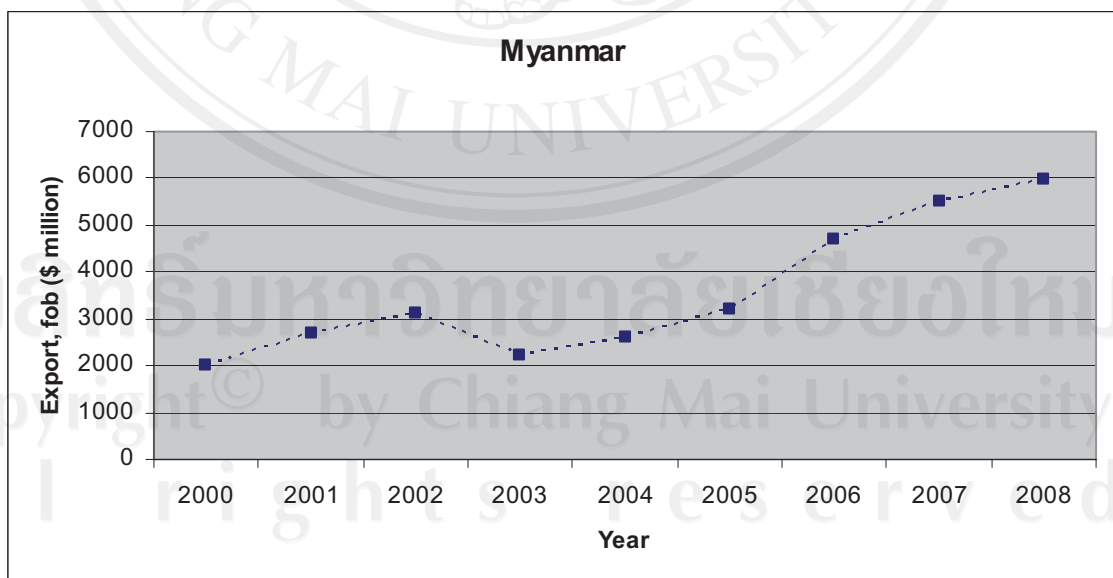

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

พม่ามีระบบเศรษฐกิจแบบกลไกการตลาด โดยภาครัฐบาลมีกฎระเบียบ ควบคุมอย่างเข้มงวด และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติตามราคาตลาดหรือ GDP ปี 2551 ประมาณ 10.14

พินล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.4 จำแนกเป็นสัดส่วนของภาคการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ภาคการเกษตรกรรมร้อยละ 50 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 15 และภาคบริการร้อยละ 35 รัฐบาลพม่าประกาศนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจพม่า จากที่มีการวางระบบวางแผนส่วนกลาง (centrally-planned economy) เป็นระบบตลาดเปิดประเทศรองรับและส่งเสริมการลงทุนจากภายนอก ส่งเสริมการส่งออก การท่องเที่ยว และขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภูมิภาค แต่ในทางปฏิบัติ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของพม่าไม่คืบหน้า รัฐบาลพม่าไม่ได้ดำเนินการในทิศทางดังกล่าวอย่างเต็มที่ รัฐบาลยังคงคุมและแทรกแซงภาคการผลิตต่าง ๆ อย่างเข้มงวด มีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบด้านการค้าการลงทุนบ่อยครั้ง จากการศึกษามูลค่าการส่งออกของพม่าไปตลาดโลกในช่วงปี 2545-2549 พบว่าการส่งออกของพม่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากการถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เป็นต้น โดยตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ไทย สหรัฐอเมริกา อินเดีย จีน ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ซึ่งถือว่าล้วนแล้วแต่เป็นตลาดสำคัญ ที่ทำให้การส่งออกของพม่ามีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นดังรูปที่ 1.5 โดยเฉพาะการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับมูลค่าการนำเข้าของพม่าจากตลาดโลกพบว่ามีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ถ้าการพิจารณาดุลการค้าในภาพรวมแล้วจะเห็นว่าพม่าเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ามาโดยตลอด

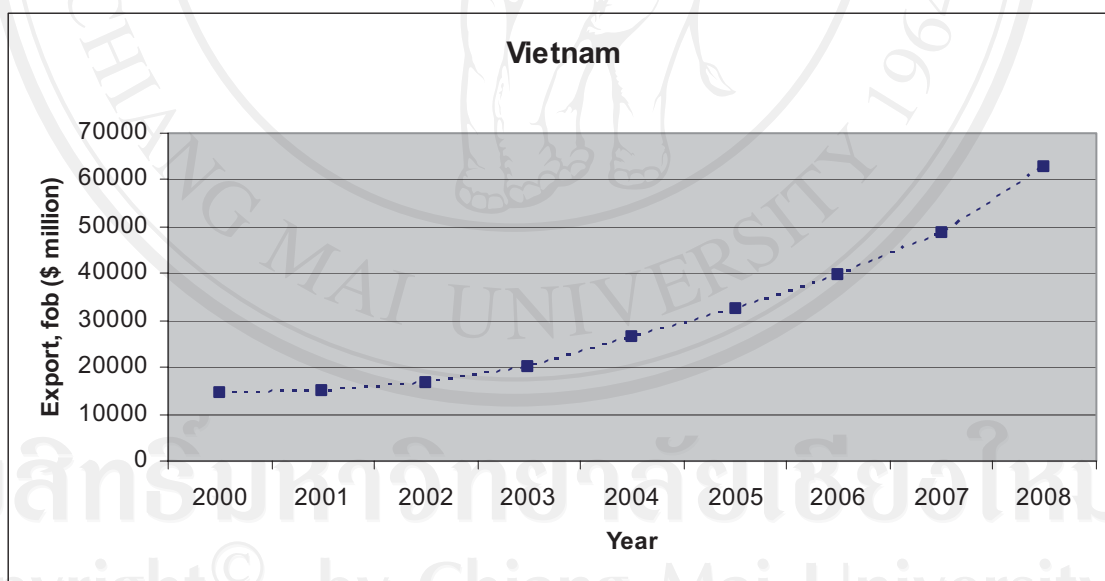
รูปที่ 1.5 แสดงการส่งออกสินค้าของประเทศพม่าไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 - 2008

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

เวียดนาม เป็นอีกประเทศหนึ่งที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนมากที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ด้วยหลายปัจจัย ขณะที่การเมืองของเวียดนาม มีลักษณะค่อนข้างนิ่งและมีเสถียรภาพ จึงทำให้เวียดนามเป็นประเทศที่กลายเป็นที่หมายปองจากนักลงทุนนานาชาติทั่วโลก อีกทั้งเวียดนามยังมีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรหลายประเภท เช่น ข้าว กาแฟ ชา ผลไม้ รวมถึงผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ แต่ยังคงขาดเทคโนโลยีทั้งในด้านการผลิต การถนอมสินค้า การจัดการและการแปรรูป แผนพัฒนาและนโยบายหลัก 8 ประการ เพื่อเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเวียดนาม ระหว่างปี 2549 – 2553 ได้เน้น การรวมตัวกับระบบเศรษฐกิจโลกรวมทั้งรักษาและขยายตลาดการส่งออก โดยให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมายการส่งออก 1 เท่าตัวใน 5 ปีข้างหน้า และลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ จากรูปที่ 1.6 จะแสดงให้เห็นถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของการส่งออก ที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูง โดยสินค้าส่งออกของเวียดนามที่มีมูลค่าสูงตามลำดับ ได้แก่ สินค้าศิลปหัตถกรรม เครื่องนุ่งห่ม น้ำมันดิบ รองเท้า ข้าว และ อาหารทะเล

รูปที่ 1.6 แสดงการส่งออกสินค้าของประเทศเวียดนามไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 – 2008

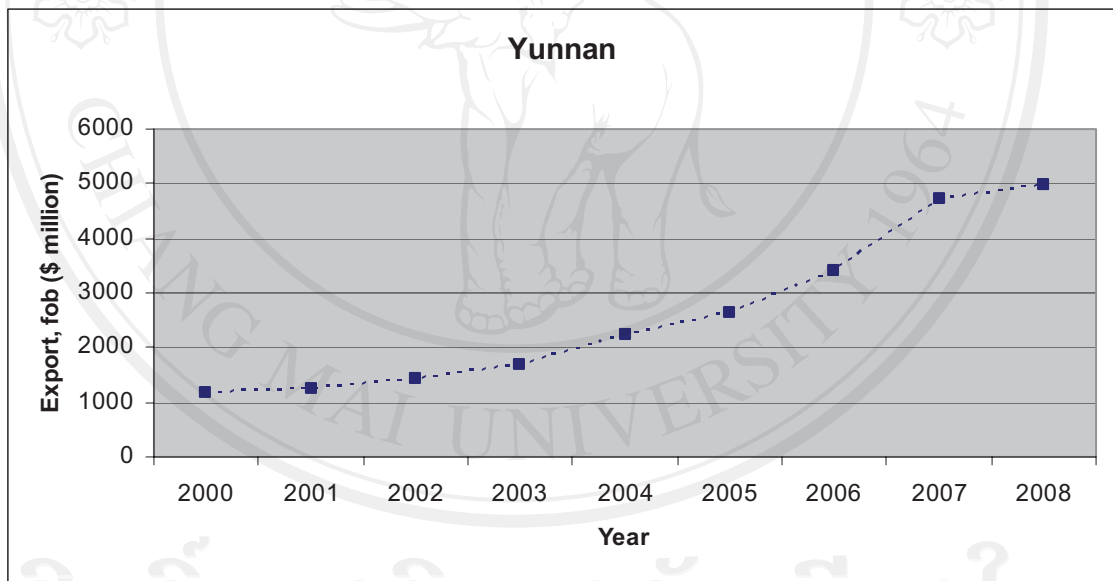

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

เวียดนามมีความผูกพันกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม GMS แม้ว่าในปัจจุบันเวียดนามจะมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า ปี 2522 ประเทศจีนได้ดำเนิน นโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศ กิจการด้านการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศด้วยตนเอง มณฑลยูนนานได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ก้าวหน้าขึ้นภายหลังการดำเนินนโยบายการปฏิรูปและเปิดประเทศ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของมณฑลยูนนาน ได้แก่ กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) กลุ่มประชาคมยุโรป (EU) ฮองกง พม่า ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ โครงสร้างสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ บุหรี่ เครื่องยนต์และเครื่องจักร ฟอสฟอรัส สินค้าทางการเกษตร สิ่งทอ จากข้อมูลสถิติของกรมศุลกากรมณฑลยูนนานพบว่า ครั้งแรกในปี 2552 มณฑลยูนนานมีการส่งออกสินค้าเกษตรมากถึง 2.45 แสนตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 410 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว 16.2% และ 28.4% ตามลำดับ ภาพรวมของการส่งออกสินค้าเกษตรในมณฑลยูนนานเติบโตเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มที่ค่อนข้างดี โดยจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกในรูปแบบที่ 1.7 ขณะเดียวกันปริมาณการส่งออกจากประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ ก็เติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ประเทศอินเดียกลายเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับที่ 3 ของมณฑลยูนนาน

รูปที่ 1.7 แสดงการส่งออกสินค้าของมณฑลยูนนานไปยังตลาดโลก ปี ค.ศ. 2000 - 2008

ที่มา : Asian Development Bank, 2009

จะเห็นได้ว่ากลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง(GMS) จะส่งเสริมการพัฒนาสินค้าเพื่อการส่งออก ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับแต่ละประเทศ อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นรายได้หลักที่สำคัญของแต่ละประเทศ ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการส่งออกจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สำหรับกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) โดยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการส่งออกว่าจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือไม่มากนักเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการส่งออกที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ (GMS) หรือ กรอบความร่วมมือในอนุภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยู- นาน) อย่างไร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการส่งออกต่อความสัมพันธ์ของการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ (GMS) หรือ กรอบความร่วมมือในอนุภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยู- นาน)
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการส่งออกต่อความสัมพันธ์ของการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ ในรายละเอียดประเทศในอนุภาคลุ่มน้ำโขง ได้แก่ ไทย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยู- นาน)
3. เป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ รวมไปถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนและกำหนด นโยบาย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประยุกต์ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติโดยใช้ข้อมูลแพนเนล (Panel Data) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลอนุกรมเวลา เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และพิจารณา ผลกระทบของการส่งออกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง The Greater Mekong Sub-Region (GMS) ได้แก่ประเทศไทย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยู- นาน) ตามกระบวนการวิเคราะห์แบบ Panel Data โดยใช้ข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 – ค.ศ. 2007 รวม 20 ปี ซึ่งได้ข้อมูลมาจาก ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) และจากนักวิจัยประจำสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนข้อมูลอื่นมาจากเอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย

กรมเศรษฐกิจกระทรวงพาณิชย์ รวมถึงข้อมูลจากวารสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

1.5 นิยามศัพท์

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายถึง การขยายตัวของผลิตภัณฑ์ในประเทศที่แท้จริง เฉลี่ย หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่แท้จริงเฉลี่ย หรือรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยตลอดระยะเวลายาวนาน (รัตนาศายกนิต, 2546)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Gross Domestic Product/GDP) หมายถึง มูลค่ารวมในราคาตลาดของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ที่ประเทศผลิตขึ้นได้ภายในประเทศในรอบระยะเวลาหนึ่งซึ่งปกติมักวัดในรอบ 1 ปี ก่อนหักค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายนั้น (รัตนาศายกนิต, 2546)

ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง (Real GDP) หมายถึง มูลค่าของผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายของปีใดปีหนึ่งที่คิดในราคาตลาด (หรือราคาต้นทุน) ของปีที่กำหนดให้เป็นปีฐาน (base year) ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงจึงเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการปรับการเปลี่ยนแปลงของราคาแต่ละปีออกแล้ว (adjusted change in current price) เพราะคิดในราคาคงที่ (constant price) ของปีที่กำหนดให้เป็นปีฐาน (รัตนาศายกนิต, 2546)

มูลค่าการส่งออก (Exports) หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการต่างๆ ที่ประเทศนั้นส่งออกไปยังต่างประเทศ สินค้าและบริการต่างๆ เหล่านี้เป็นสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศ แต่ส่งออกไปยังชาวต่างประเทศนำไปบริโภคหรือนำไปใช้ (รัตนาศายกนิต, 2546)